

De geheime agent F. W. Rouwerd schrijft zijn afscheidsbrief

„Ik kom binnenkort naar Holland om jullie een handje te helpen”

XXIX

FREDERIK WILLEM ROUWERD, die op 21 Maart 1943 in Londen een afscheidsbrief schrijft aan zijn moeder in Den Haag, heeft op dat ogenblik in feite afgerekend met het leven. Binnen weinige dagen zal hij boven het bezette vaderland worden gearachuteerd, binnen weinige dagen zal hij geen uur van de dag of de nacht meer veilig zijn voor het speurend oog der Duitse contra-spionage. De gemiddelde levensduur van een geheim agent te rekenen van het tijdstip der dropping af, is drie maanden — zo vertelt men elkaar in Londen. En Rouwerd realiseert zich dat scherp.

Vóór hem ligt een stapeltje briefpapier, waarop in oranjekleur een V staat. De V van victorie! Daarnaast is de ontplooide Nederlandse vlag afgedrukt en daaronder staan de trotse woorden: „Nederland zal herrijzen”. Die woorden zijn een troost. Maar is iedere troost niet schamel in het aangezicht van de dood? En is die troost niet bijster schamel als men nog zo jong en levenskrachtig, zo sterk en zo vol idealen is als Frederik Willem Rouwerd? Op 30 Mei 1912 is hij in Den Haag geboren. Een paar jaar later bleef zijn moeder als weduwe achter, als weduwe met opgroeiende kinderen. Freek Rouwerd is niet in weelde grootgebracht; maar zijn denken wordt een stille hulde aan Moeder in Holland, die met nimmer-aflatende zorg de strijd tegen het harde leven heeft opgenomen en die haar kinderen met God en met ere heeft opgevoed. Freek is timmerman geworden, maar de toestanden waren slecht in de bouwvakken. In 1937 is hij naar Zuid-Afrika gegaan, heeft er werk en welvaart gevonden, is er getrouwd met het meisje, dat hij in Den Haag had leren kennen en heeft er op de hoogste toppen van het geluk gestaan, toen hun zoon geboren werd. Hij heeft in Pretoria vrienden gekregen in de neven Willem en Pieter van der Wilden, twee Haarlemse jongens die ook in de bouwvakken zijn en wie het in Zuid-Afrika al evenzeer voor de wind is gegaan.

Tot de oorlog kwam. ... Tot Hitlers horden de grenzen van het oude vaderland overspoelden; tot de Nederlandse regering in Londen alle man van Neêrlands stam, waar ook ter wereld, oproep naar Engeland om mee te strijden in de grote worsteling om de Vrijheid.

Op 21 Maart 1943 schrijft Frederik Willem Rouwerd zijn afscheidsbrief, die eerst ná de oorlog aan zijn moeder mag worden overhandigd, als hij niet terugkeert uit het vreemde avontuur, dat hem straks in Nederland wacht.

„Liefste Moeder en broers en zusters.

Hierbij zend ik jullie mijn laatste groet op deze wereld. Het heeft helaas niet anders mogen zijn, Moeder. Ik hoop dat jullie niet te lang zullen treuren, want het ligt niet aan ons, maar aan Hem, die over het wel en wee van de wereld beslist. Moederlief, allereerst wil ik u bedanken voor alles wat u voor mij hebt gedaan. Nooit was u iets teveel, nooit was u iets te zwaar. — De vijf jaar die ik in Afrika heb doorgebracht waren voor mij een goede leertijd. Samen, Miesje en ik, hebben we er ons doorheen geslagen zoals het een Hollander betaamt. En toen na drie jaar Freekje geboren werd, was er niets meer om naar te verlangen. Helaas heeft de oorlog een eind aan ons geluk gemaakt. Begin 1942 zijn we met de eerste groep naar Engeland vertrokken om voor het oude vaderland te vechten.”

Freek Rouwerd vertelt dan uitvoerig over de opleiding in Engeland. Hij en de twee neven Van der Wilden kwamen in de speciale scholen voor geheime agenten; hij heeft geleerd te werken als radio-telegrafist; hij heeft inbreken geleerd, hij heeft geleerd hoe men iemand doodt met ongewapende handen. Hij heeft Engeland en Schotland leren kennen, heeft in kastelen en villa's gewoond en is, als hij deze brief schrijft, aan het einde van zijn training gekomen. Hij vertoef reeds te Londen om gereed te zijn als het bevel komt, dat hij



TWEE DER BESTEN

Rechts: Frederik Willem Rouwerd; links: Willem van der Wilden.

naar Nederland zal gaan. Het wordt nu bittere ernst.

„Als ik straks naar Holland ga, krijg ik voor mijn onderhoud voorlopig f 2500.— mee om de eerste tijd door te komen. Ik weet niet of dat nu veel is in Holland, maar als ik meer nodig heb, sein ik dat wel en dan wordt dat mij weer zo gauw mogelijk verstrekt. — Zoals die NSB-schoften tekeer gaan en jullie terroriseren, dat mag toch niet ongestraft blijven. Maar één ding is zeker, Moeder en broers: zij hebben hun langste tijd geleefd. Onze organisatie is zo groot in Holland, dat ze niet zullen ontkomen aan hun verdiende loon. Ook daarom heb ik dit werk op me genomen.”

(Zie vervolg pag. 2)

Afscheidsbrief van Rouwerd

(Vervolg van voorpagina)

„Parachute-springen is een van de grootste sensaties, die men kan beleven. Als ik er nu aan denk, ril ik er nog van. In het toestel is een rond gat in de bodem van ongeveer 1½ meter. Je zorgt dat als je springt je benen en voeten stijf tegen elkaar zijn geklemd, anders ga je duikelen. — Eerst gaat er een rood licht branden als waarschuwingsein. Daarna komt er een groen licht en schreeuwt de instructor: Gol! En rrrr..... daar ga je. De eerste oefensprong is van 250 meter. Je valt eerst ongeveer 50 meter met een reuzevaart; dan voel je een klein rukje, je paraplu is open en je hangt vrij boven de wereld.”
„En nu kom ik binnenkort naar Holland, om jullie een handje te helpen. Ik zal jullie daar niet ontmoeten, want dat is te gevaarlijk voor jullie en voor mij ook. Maar al die tijd zal ik bij jullie in de buurt zijn. En Jantje, jouw verjaardag kan ik misschien op een klein afstandje meevieren. Ik kom per vliegtuig en spring boven een zeker punt uit waar een aantal mensen (geen NSB-ers) mij opwachten en naar een veilige plek vervoeren.”

„Ik had jullie nog zo graag eens gezien, want ik zou jullie alles zo graag zelf verteld hebben, maar dat heeft helaas niet mogen zijn. Houden jullie Freekje voor, alles te doen, wat goed is, zodat ik gerust kan zijn. Liefste broers en zusters, beloof het mij als ik Boven ben. Wees goed voor Freekje en z'n Mammie, ze hebben het verdiend. Dat is alles wat ik jullie wilde vragen, jongens. Moeder, mijn laatste gedachten zullen aan u zijn. Vaarwel allemaal, die mij lief zijn en kijk alstublieft naar mijn kleine jongen, die ik maar zo kort gezien heb. Vaarwel tot in een betere wereld, waar we elkander weer zullen ontmoeten.

Voor het laatst, vaarwel van jullie liefhebbende zoon en broer, die alleen, zonder vrienden zal sterven. Vaarwel!”

FREDERIK WILLEM ROUWERD kwam onder de naam F. W. Roelvelld in de nacht van 21 op 22 April 1943 per parachute op Nederlands grondgebied. Hij wist niets van een England-Spiel, hij wist niets van besmette zenders, hij wist niets van ontvangst-comité's en de namen Schreieder en Van der Waals waren hem onbekend. Hij kwam om zijn plicht te doen gelijk het een goed Nederlander betaamt.

Hij werd gevangen, werd naar Haaren gebracht, verbleef nog in Vught en is het laatst gezien in het Silezische kamp Rawicz. Dat was in Januari 1944. Sindsdien heeft men niets meer van hem gehoord.

Zijn vriend Wim van der Wilden werd in Februari 1943 gearachuteerd. Hij werd gevangen, ging naar Haaren, later naar Mauthausen en werd gefusilleerd.

Piet van der Wilden werd in Maart 1943 gearachuteerd. Hij werd gevangen, ging naar Haaren, later naar een Duits concentratiekamp en is aldaar gefusilleerd.

Drie jonge kerels, die uit Zuid-Afrika kwamen om het vaderland te helpen in zijn nood. Zij hebben de dageraad der bevrijding zien gloren in de hongerkampen der barbaren. Maar eer de vrede kwam heeft het executiepeloton een einde gemaakt aan hun bestaan. Zij hadden hun bewogen afscheidsbrieven niet voor niets geschreven.

Het heeft de Nederlandse regering tot dusverre niet behaagd de nagedachtenis dezer dapperen op passende wijze te eren. Geen enkele der omgekomen agenten, noch die van de M.I.D., noch die van B.I. of B.B.O., heeft postuum enige onderscheiding gekregen. Wij schrijven thans 1948. Vijf jaar geleden reeds schreef Frederik Willem Rouwerd zijn afscheidsbrief. Maar over de vraag, welke onderscheiding deze prachtkerels moeten ontvangen, wordt in hoge colleges van zwaarbestemde en bestrepte erentfeste heren gedebatteerd tot in den treure. Men schijnt niet te willen beseffen, dat deze agenten zonder enige twijfel in aanmerking komen voor een postume onderscheiding met militaire Willemsorde, bronzen leeuw of bronzen kruis.

Voor het feit, dat daarover in het voorjaar van 1948, drie jaren na de bevrijding — waarvoor zij hun leven gaven! — nog steeds geen definitieve beslissing is genomen, zal ieder lezer zelf wel het passende woord weten te vinden.